

Naložbeni pregled

Vodnik za boljše investiranje

NLB Skladi številka 16/2012 marec 2012

Napol poln kozarec: optimisti vs. pesimisti

- 3** Ko preveč varno postane nevarno
- 4** Zakaj Slovenci ne zaupamo vzajemnim skladom?
- 6** Intervju:
dr. Damjan Žugelj (ATVP)

- 8** S postopnim varčevanjem se lahko ubranite učinkov finančne krize
- 10** Farmacija in zdravstvo – naložba za krizne čase?
- 11** Z NLB Skladi do višje depozitne obrestne mere

Blaž Bračič,
urednik
NLB Skladi

Napol poln kozarec

Razlika med optimisti in pesimisti je, da prvi vidijo kozarec napol poln, drugi pa napol prazen. Sam se prištevam v skupino prvih, zato na vse stvari skušam gledati v pozitivni luči. Na žalost imam občutek, da je društvo optimistov v Sloveniji vedno manj številno. Brezposelnost je, denimo, tema, ki je vsekakor individualno boleča. O njej je danes tudi zaradi vala stečajev, ki se kar nadaljuje, izjemno veliko govora, močno naj bi vplivala na potrošnjo, bila pa naj bi tudi izjemno visoka.

Brezposelnost je v zadnjih letih res zelo porasla, a statistika vendarle ni alarmantna. Slovenija je z 8,2-odstotno anketno brezposelnostjo močno pod povprečjem EU-ja (9,9 odstotka), registriranih brezposelnih pa imamo ta trenutek skoraj natančno toliko kot leta 2000. Kaj nismo takrat čisto dobro živeli, potovali, kupovali avtomobilov in obnavljali hiš ter nasploh optimistično zrlji v prihodnost? Čakajte, saj kar precej Slovencev vse to počne tudi danes.

Prav tako mi pogosto pravijo, da moji prihranki nikjer več niso varni. Bankam naj se ne bi zaupalo, saj poslušajo z izjemnimi izgubami, moje naložbe v vzajemne sklade pa glede na krizo sploh ne bi smele imeti več nikakršne vrednosti. Grem in v strahu preverim vrednost svoje naložbe v podskladu NLB Skladi – Globalni delniški ter ugotovim, da je v zadnjih treh letih, teh treh letih, v katerih plamen krize upepeljuje vse, kar mu je na poti, porasla za dobrih 62 odstotkov. Preverjanja tu ne končam in se pozanimam še za svoje depozite pri banki. Tudi ti so še vedno tu in prinašajo prav lepo obrestno mero. Kaj mi to pomaga, ko pa ni denarja, ki bi ga vezali, nalagali v sklade ali kakor koli plemenitili. Plače so iz dneva v dan nižje, pravi splošna modrost, ki se ne ozira na podatek, da se je finančno premoženje Slovencev v zadnjih petih letih povečalo za polovico, povprečne plače pa so od začetka leta 2008 (v štirih letih) porasle za 16,6 odstotka oziroma realno za 6,6 odstotka.

¹ Veselje nad problemi drugih.

² Ameriški psiholog izraelskega rodu, tudi prejemnik Nobelove nagrade za ekonomijo leta 2002 s področja vedenjske teorije financ.

Na mednarodnem parketu nam spanje kazijo Grki. Vsak večer sem z njimi, ko mečejo molotovke in razbijajo izložbe – verjetno sicer ne v želji, da bi odgnali turiste, ki k njihovem BDP-ju prispevajo »skromnih« 15 odstotkov. Država prijaznih Mediterancev, ki predstavlja nekaj več kot 2 odstotka BDP-ja evroobmočja in jo enačimo zlasti s turizmom ter oljnim oljem, vsekakor zapolnjuje izjemno velik del slovenskega medijskega prostora in je tudi ključna tema, ki očitno močno zanima tako Jureta iz Ljubljane kot Toneta iz Beltincev, imajo pa naši severni sosedji posrečen izraz »Schadenfreude«¹ za naslajanje nad usodo nekoga, ki mu gre še slabše.

Na življenje povprečnega Slovenca ima Grčija v resnici bore malo vpliva. Le v primeru, da bi Grki uvedli dražbo, bi bil dopust pri njih nekoliko cenejši kot doslej. Drži sicer, da bi nenadzorovan bankrot Grčije lahko resno zamajal evropske banke in tudi evroobmočje, a nenadzorovanega bankrota nobeden od ključnih igralcev v tej politični igri ne bo dopustil, zgodil pa bi se že pred dvema letoma. Bankrot Grčije v nadzorovanih okvirih pa je v cene finančnih instrumentov že vključen, zato zelo verjetno ne bo imel vpliva na trge kapitala.

Slovenijo v krču drži predvsem splošni pesimizem, ki se širi na vsa področja družbe. Ne upamo si tvegati, vlagati in biti drzni. Priložnosti, ki jih konec koncev prinaša vsaka kriza, gredo tako mimo nas, pograbijo pa jih optimisti, ki si upajo tudi tvegati in so zazrti v prihodnost. Drugi, boječi, se z nostalgijo spominjajo preteklosti in pripominjajo, kako lepo je bilo nekoč, pred desetimi, dvajsetimi leti. Statistika pa govori proti njim. Takrat je bilo namreč za večino ljudi v Sloveniji precej slabše. Smo pa bili vsi mlajši in bolj optimistični. Daniel Kahneman² v svoji knjigi Thinking, fast and slow (str. 54) ugotavlja, da ljudje, ki se prisilijo k smejoči mimiki obraza, postanejo bolj razpoloženi, obratno pa velja za ljudi, ki so prisiljeni v mrko mimiko. Zazrimo se torej v lepšo prihodnost in ta bo postala lepša.

Naložbeni pregled NLB Skladi: Vodnik za boljše investiranje

Letnik 5, številka 16, marec 2012

Izdajatelj in nosilec avtorskih pravic: **NLB d.d., Trg republike 2, 1000 Ljubljana**

Odgovorni urednik: **mag. Kruno Abramovič, CFA**

Glavni urednik: **Blaž Bračič**

Uredniški odbor: **dr. Aleksandra Brdar Turk, Irena Oven, Nataša Brunec, Nevenka Gorjup**

Grafična priprava: **PM, poslovni mediji d.o.o.**

Svetovanje in redakcija: **Igor Savič, Primož Inkret, PM, poslovni mediji d.o.o.**

Naklada: **160.000 izvodov**

Tisk: **Za Delo, d. d., Leykam tiskarna, d. o. o.**

ISSN **1854-6757**

Brezplačni izvod, **marec 2012**

Družba za upravljanje: NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o., Trg republike 3, Ljubljana
Druge osebe, ki gradivo uporabljajo za trženje: NLB d.d.

Blaž Hribar, CFA,
vodja analiz,
NLB Skladi

Ko preveč varno postane nevarno

Skupinski nagon nas vodi v odločitve, ki posnemajo ravnanje drugih, ohranitveni nagon pa nas svari, da ne bi česa zamudili. Posledica naših bioloških značilnosti na borznem parketu so evforije in panike, ki jih podžigata še čustvi, imenovani strah in pohlep.

Trenutno je strah do neslutnih višav pripeljal vrednotenja t. i. varnih naložb.

Do jeseni 2008: V splošnem velja, da so obveznice varnejše kot delnice ter bančni depoziti varnejši kot dolgoročneje podjetniške in državne obveznice. Kot še posebej varne so veljale obveznice držav z visoko in stabilno bonitetno oceno, le malce manj varne pa so bile v percepciji ljudi nepremičnine.

Jesen 2008 do pomladi 2010:

Globalna bančna kriza drastično spremeni percepcijo varnosti naložb. Padec cen nepremičnin, propadi bank in slabo poslovanje podjetij s seznama t. i. varnih naložb izbrišejo bančne depozite brez državnega jamstva, podjetniške obveznice in nepremičnine. Varno zatočišče kljub ekspanzivnim fiskalnim ukrepom (povečano trošenje države) ostanejo zlasti državne obveznice oziroma naložbe z jamstvom držav.

Pomlad 2010 do danes:

Evropska dolžniška kriza močno načne kredibilnost evropskih mediteranskih držav z neurejenimi javnimi financami.

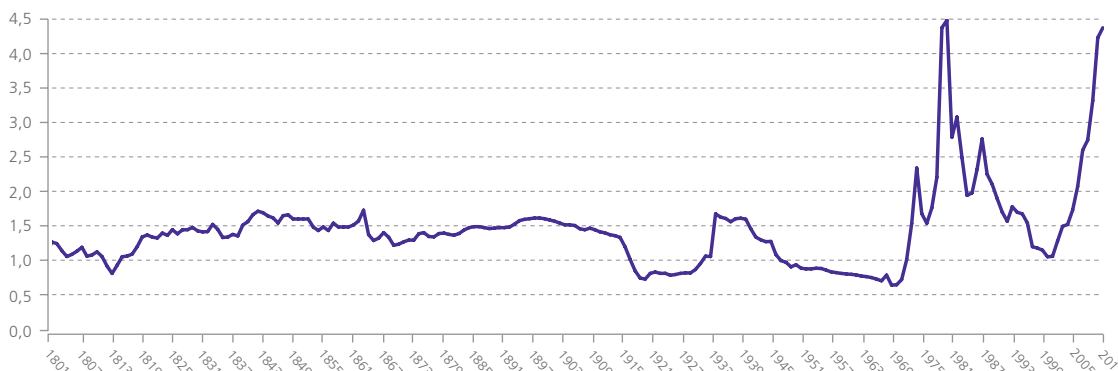
Prične se ocenjevati tudi kreditno tveganje do nedavnega nedotakljivih držav (bonitetna hiša S&P prvič v zgodovini zniža bonitetno oceno ZDA). Število držav, katerih obveznice veljajo za varne, se z zaostritvijo evropske državne dolžniške krize močno zmanjša. Od držav članic evroobmočja ohranijo mesto na seznamu najvarnejših naložb le Nemčija, Nizozemska, Finska in Luksemburg.

V zadnjih letih je torej denar iz leta v leto bežal v naložbe, ki naj bi bile varne. Problem je bil, da je bilo naložb, ki so bile v očeh vlagateljev varne, iz leta v leto manj. Krčenje varnih naložb je pripeljalo do tega, da so bili vlagatelji v nekem obdobju pripravljeni nemški državi celo plačati (!), da so lahko svoj denar shranili pri njej (oziroma ji ga posodili). Negativne obrestne mere na kratkoročni dolg Nemčije in Švice so bile jasen prikaz panike vlagateljev, ki je skozi negotova zadnja tri leta in pol ceno naložb z oznako varno napihnila prek meja razumnega. Tudi realna cena zlata (prilagojena za inflacijo) se je povzpela na rekordne ravni prejšnjega stoletja,

ko sta gospodarstvo zaznamovala dva nedavna naftna šoka, več kot 10-odstotna inflacija in splošna recesija (t. i. stagflacija).

V negotovih časih je določena premija za »varnost« upravičena, a tudi laiku je jasno, da je »plačevanje« za to, da lahko nekomu posodiš denar, neravnovesno stanje. Trenutna negotova situacija sicer utegne vrednost varnih naložb podpirati še nekaj časa, a pozornost ni odveč. Kaj, če se apetit vlagateljev po »varnosti« le malce zmanjša, evroobmočje ne razpade in razviti svet ne zaide v hiperinflacijo? V tem primeru bodo danes varne naložbe kaj hitro označene kot ene bolj tveganih, njihove visoke pretekle donosnosti pa bodo le še bled spomin na »lepe krizne čase«, podobno kot velja danes za nepremičnine. Previdnost in poslušanje glasu razuma veljata tudi pri brezglavem iskanju varnosti v naložbah z visokimi preteklimi donosi. Čeprav si jih vsi želimo, visoko donosne naložbe, ki so tudi varne, ne obstajajo.

Gibanje realne cene zlata (v indeksnih točkah)

Vir: Bloomberg in www.jeremysiegel.com

Blaž Bračič,
vodja oddelka za trženje in
prodajo, NLB Skladi

Zakaj Slovenci (še vedno) ne zaupamo vzajemnim skladom?

Leto 2011 je slovenski industriji vzajemnih skladov postreglo s hladnim tušem, saj smo dosegli druga najvišja izplačila v zgodovini, ki so zaostala le za »Lehmanovim« letom 2008. Padec sredstev v upravljanju slovenskih DZU je bil med največjimi v Evropi, še slabše pa se je godilo tujim ponudnikom vzajemnih skladov pri nas.

So razlogi za visoka izplačila v kratki zgodovini vzajemnih skladov na slovenskem trgu in posledično neizkušenosti vlagateljev posledica krize in slabega finančnega stanja ali pa morebiti v neustrezni ponudbi družb za upravljanje, ki tržijo vzajemne sklade v Sloveniji?

Črni oblaki nad industrijo vzajemnih skladov

V letu 2011 so vlagatelji zgolj iz slovenskih družb za upravljanje izplačali preko 77 milijonov evrov, prav tako pa so neto odlive imele tudi tuje DZU, ki vzajemne sklade tržijo pri nas. Te so v lanskem letu doživele visokih 26 milijonov evrov odlivov, pri čemer so ti pri slednjih relativno višji kot pri slovenskih DZU, saj tuje DZU upravljajo le nekaj več kot desetino sredstev domačih upravljavcev. Po podatkih EFAME (evropskega združenja družb za upravljanje) je čista vrednost sredstev slovenskih vzajemnih skladov v letu 2011 v povprečju upadla za 21,1 odstotka, kar pomeni, da smo po velikosti upada zasedli tretje mesto in v tej zavidanja nevredni tekmi zaostali zgolj za Grki in Madžari. V povprečju se je v letu 2011 čista vrednost sredstev v upravljanju evropskih vzajemnih skladov zmanjšala zgolj za 2,8 odstotka. Če lahko pri omenjenih dveh narodih, ki sta nas po zmanjšanju sredstev v upravljanju prehitela, visok padec dejansko pojasnimo z akutno krizo, je v slovenskem primeru to težje. Konec leta 2011 je na primer povprečno število brezposelnih v

Sloveniji znašalo 110.000, kar je na približno enaki ravni kot leta 2000 in 9.000 manj kot leta 1999 (vir: Zavod RS za zaposlovanje). Ob dejstvu, da bo mnogo ljudi hitelo zatrjevati, kako lepo smo živeli pred dobrimi desetimi leti, visoka brezposelnost torej ne more biti razlog za velike odlive iz slovenskih vzajemnih skladov. Tudi slabo finančno stanje prebivalstva ne more biti razlog, da ljudje ne varčujejo v vzajemnih skladih, saj se finančno premoženje gospodinjstev v zadnjih letih ves čas povečuje. V obdobju 2005–2010 je tako poraslo za skoraj 50 odstotkov, res pa je, da se v zadnjih letih povečuje predvsem gotovina, ki jo imajo gospodinjstva (vir: Banka Slovenije, Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2011). To pa nas pripelje do ključne ugotovitve, zakaj tako visoka izplačila iz slovenskih vzajemnih skladov. Razlog je skoraj izključno strah.

Smo Slovenci res večji bojazljivi kot Švicarji?

Slovenci vsekakor nimamo tako bogatih izkušenj z varčevanjem v vzajemnih skladih kot na primer Švicarji, pri katerih se je čista vrednost sredstev v vzajemnih skladih lani povečala. Navkljub temu nedavno izdelane empirične študije¹ ugotavljajo, da ni razlik pri naložbenih navadah finančno nepismenih in dobro poučenih vlagateljev, kar nakazuje na to, da kljub milijonom, ki so jih tako finančne družbe kot države porabile za finančno opismenjevanje vlagateljev, želenih rezultatov ne morejo doseči,

saj tudi najbolj poučeni vlagatelji pri naložbah izhajajo iz preteklih donosnosti in preslišijo vsa zapisana opozorila. Ljudje smo tudi pri finančnih naložbah čustveno odzivni, pogosto v lastno škodo. Če so to ugotovile tako empirične študije v ZDA kot v Nemčiji, pa na drugi strani tako akademiki kot praktiki ugotavljajo, da je ponudba pravih, torej preprostih in po potrebah vlagateljev krojenih produktov tista, ki dolgoročno daje prave rezultate. Na tem mestu so slovenske družbe za upravljanje v preteklosti odpovedale. Mnogi upravljavci vzajemnih skladov, tako domači kot tuji, so v Sloveniji v preteklosti izkoristili neizkušenost in zlasti pohlep slovenskih vlagateljev. Oglaševanje in predvsem sama ponudba vzajemnih skladov sta bila v letih zlatih časov slovenske borze in borz v naši bližnji okolici (2005–2007) izrazito usmerjena v opevanje preteklih donosnosti, evforijo pa so podpihovali tudi mediji.

Tako agresivnih struktur vzajemnih skladov, kot so jih imeli slovenski vlagatelji, ni (bilo) moč najti nikjer na svetu. Zelo lepe pretekle donosnosti, ki so v mnogih primerih presegle 100 odstotkov letno, so prodajale skoraj izključno delniške vzajemne sklade, in še to takšne, ki so bili osredotočeni na izjemno tvegane balkanske, srednjeevropske, azijske delniške trge in slovenski delniški trg. Nizko tvegani obvezniški vzajemni skladi, zmerno tvegani uravnoteženi skladi in razumno tvegani delniški skladi, ki nalagajo

¹ Müller in Weber: Financial Literacy and Mutual Fund Investments: Who Buys Actively Managed Funds; Mercer, Palmiter in Taha: Worthless Warnings: Testing the Effectiveness of Disclaimers in Mutual Fund Advertisements.

predvsem na razvite kapitalske trge in v delnice uveljavljenih izdajateljev, se v dobrih časih pri nas niso prodajali. Struktura naložb slovenskih vlagateljev se je razlikovala in se še vedno močno razlikuje od naložb povprečnega vlagatelja v EU-ju.

Ob finančni krizi, ki se je začela v letu 2008, in posledično precejšnjih padcih tečajev delnic, ki so sledili, so jo vzajemni skladi v ponudbi slovenskih družb za upravljanje in s tem slovenski vlagatelji odnesli nadpovprečno slabo. Zaradi izrazite orientiranosti na slovenski delniški trg in balkanske delniške trge je prisotna tudi percepcija vlagateljev o vzajemnih skladih kot izrazito tvegani naložbi, čeprav so lahko vzajemni skladi (npr. obvezniški ali pravi uravnoteženi) tudi zelo nizko tvegana naložba, primerljiva z vezanim depozitom.

Posledice za slovenski trg vzajemnih skladov

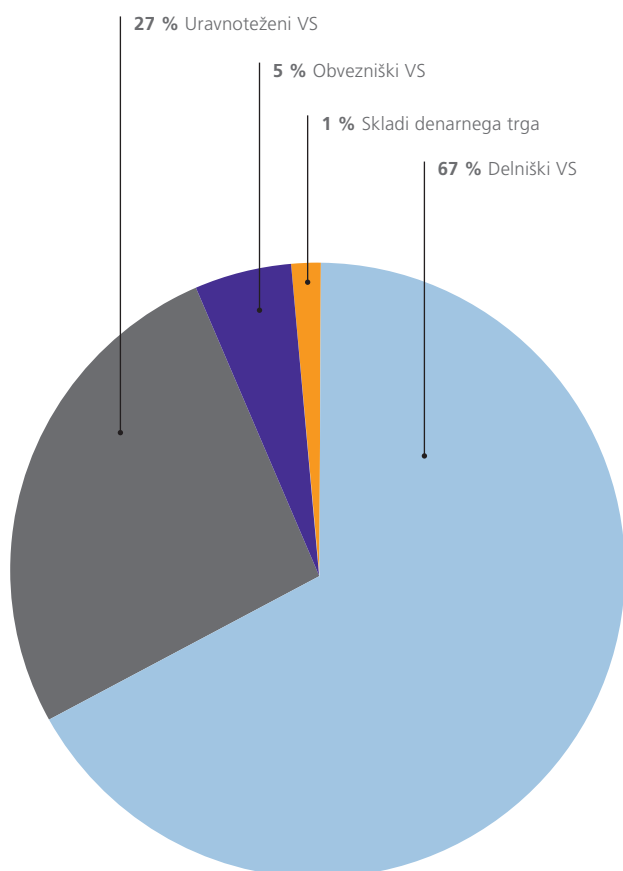
Kljub negativnemu razpoloženju na trgu vzajemnih skladov v Sloveniji lahko sklenemo, da se stanje »normalizira«. V Sloveniji smo bili namreč priča zelo razdrobljenemu trgu, na katerem so pomembno vlogo igrale borzno-posredniške hiše in precej manjše banke, ki so v Evropi primarni ponudniki vzajemnih skladov. Ta značilnost se je odražala tudi v specifični mentaliteti upravljanja in trženja vzajemnih skladov, ki je bila precej in preveč špekulativne narave. V letu 2011 smo bili tako priča precejšnji konsolidaciji dejavnosti. Tri družbe za upravljanje so bodisi prenehale delovati bodisi so bile prevzete. Premoženje vlagateljev, ki so tem družbam za upravljanje v preteklosti zaupali svoje prihranke, je seveda ostalo nedotaknjeno, le

upravljajo ga t. i. prevzemne družbe za upravljanje. Ta proces bomo lahko opazovali tudi v letih, ki so pred nami. Družbe za upravljanje, ki upravljajo manj kot približno 100 milijonov evrov, skoraj zagotovo ne bodo več dovolj dobičkonosne za pričakovanja lastnikov teh družb. Premoženje, ki je v upravljanju pri njih, bodo prevzemale večje družbe za upravljanje. Na dolg rok bodo v Sloveniji najverjetneje ostale štiri velike in dve do tri nišne družbe za upravljanje. Vlagatelji bodo imeli od opisane konsolidacije zgolj koristi, saj si večje družbe za upravljanje lahko privoščijo več naložb v znanje zaposlenih, razvoj produktov, nadzor nad tveganji in tudi v kakovost naložbenega nasveta. Če bi bilo stanje na trgu takšno že v preteklosti, bi bila lekcija finančne krize cenejša za vse udeležence.

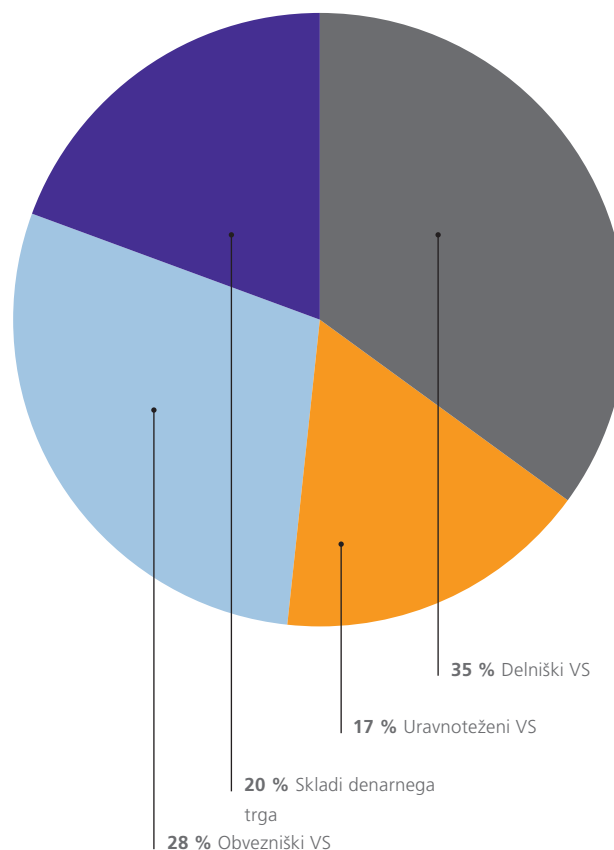
“Tako agresivnih struktur vzajemnih skladov, kot so jih imeli slovenski vlagatelji, ni (bilo) moč najti nikjer na svetu.”

Primerjava strukture naložb vlagateljev v slovenske vzajemne sklade s povprečnim vlagateljem v evropske UCITS-sklade (december 2011)

Struktura premoženja vlagateljev v slovenskih VS

Struktura premoženja vlagateljev v EU (UCITS skladi)

Avtor: Primož Inkret,
MBA
PM, poslovni mediji

Proti človeškemu pohlepu in naivnosti se je težko boriti

Pa vendar sogovornik suvereno našteva vrsto projektov, ki odločno pripomorejo k višanju ravni finančne pismenost in transparentnosti. Dr. Damjan Žugelj, direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev, ki je odgovorna za nadzor trga finančnih instrumentov, v dinamični razpravi o duhu časa, razumevanju drobnega tiska, aktualnem stanju in ključnih lastnostih vzajemnih skladov.

Ali smo Slovenci po vaših izkušnjah in poznavanju globine kapitalskega trga agresivni ali prej konzervativni vlagatelji?

To bi težko sploševali, saj se ljudje med seboj razlikujemo po nagnjenosti k tveganju. Tistih, ki so po naravi nagnjeni k večjemu tveganju, negativne izkušnje ali finančna kriza ne bodo odvrnile od tveganih naložb. Po drugi strani pa tudi preudarni vlagatelji vedno iščejo varnejše naložbe. Vlagatelji vedno najdejo produkte, ki ustrezajo njihovemu pragu tveganja.

Pa vendar, katerih vlagateljev menite, da je pri nas več?

Pavšalne ocene ni mogoče dati, saj bi morali gledati širši kontekst strukture prihrankov, vključno z bačnimi depoziti in zavarovalniškimi produkti, ter dejansko pogledati populacijo, ki v Sloveniji varčuje. Brez

teh podatkov pa bi bila vsakršna ocena neresna.

Je po vašem mnenju trenutni strah pred investiranjem v vzajemne sklade (ki se kaže v znižanih neto vplačilih) pretiran oziroma kateri so resnični razlogi zanj?

Razlogov za strah pred vlaganjem v investicijske sklade je več. Veliko vlagateljev je izgubilo zaupanje v vzajemne sklade po padcu borznih tečajev, ki je sledil borzni evforiji leta 2007 in 2008. Večina vlagateljev je namreč stavila prav na bolj tvegane sklade, ki so v času krize utrpeli tudi večje padce. Očitno je tudi, da vlagatelji svoje naložbene odločitve za vlaganje v sklade še vedno sprejemajo pod vtisom dogajanja v domačem okolju, na ljubljanski borzi. Zaradi navedenega, pa tudi zaradi izjemne višine obrestnih mer na bančne depozite in tradicionalne navezanosti na banke se Slovenci bolj odločajo za varčevanje pri bankah.

Pri varčevanju je najpomembnejše, da vlagatelj razmisli, kaj je njegov namen varčevanja. Temu je potem treba podrediti naložbe in uravnovežiti njihovo tveganost. Namen oblikovanja krovnih skladov je bil med drugim tudi ta, da se vlagateljem ponudi možnost, da v času pretresov na borzah prihranke (začasno) preselijo v manj tvegane sklade in jih tam pustijo, dokler se vihar ne poleže.

Ali povprečen vlagatelj po vašem mnenju dobro pozna vlogo regulatorja (ATVP)?

Menim, da je povprečen vlagatelj dobro seznanjen z vlogo ATVP-ja. To se vidi po številu obiskov našega

spletnega portala, po odmevnosti informativnih zloženkov za vlagatelje, ki so bile pri zainteresirani javnosti dobro sprejete, in ne nazadnje po številnosti vlagateljev, ki se dnevno obračajo na našo agencijo.

Kateri so najpomembnejši poudarki dela ATVP-ja pri urejanju trga vzajemnih skladov, ki pripomorejo k temu, da so vzajemni skladi eni najvarnejših finančnih produktov?

Pri urejanju trga vzajemnih skladov je bistvena domišljena evolucija regulatornega okvira s posnemanjem najboljših praks po Evropi in svetu. Pri tem je pomembno tudi medsebojno zaupanje in sodelovanje vseh vpletenih, ki imajo znanje in voljo, da razvijajo ta izjemno pomembni segment finančnega trga. Sicer pa na agenciji težimo k čim večji avtomatizaciji nadzora, ki povečuje učinkovitost, odpravlja človeški faktor napak, vodi v debirokratizacijo in omogoča osredotočanje na vsebinske probleme.

Pred čim je predvsem treba varovati nepoučene vlagatelje?

Nepoučeni vlagatelji naj ne vlagajo svojih sredstev v produkte, ki jih ne poznajo, predvsem pa naj jih ne prepuščajo ponudnikom, ki nimajo dovoljenja za opravljanje investicijskih storitev in poslov. Ponudniki z dovoljenjem so že po zakonu zavezani k upoštevanju visokih standardov, nadzorujejo pa jih usposobljeni organi, ATVP in Banka Slovenije.

“Pri varčevanju je najpomembnejše, da vlagatelj razmisli, kaj je njegov namen varčevanja.”

“Največja prednost vzajemnih skladov pred drugimi oblikami varčevanja so likvidnost, fleksibilnost in preglednost naložbe.”

je seveda odvisno od tveganja, ki ga vlagatelj sprejema.

Kaj bi označili za največjo prednost in kaj za največjo pomanjkljivost investiranja v vzajemne sklade?

Največja prednost vzajemnih skladov pred drugimi oblikami varčevanja so likvidnost, fleksibilnost in preglednost naložbe. To pomeni, da vlagatelj lahko kadar koli zahteva izplačilo sredstev in sredstva preprosto prenaša med podskladi, pri čemer se mu odloži plačilo davka na kapitalski dobiček. Vsak trenutek lahko preveri informacije o VEP-u in spremlja mesečna poročila, standardizirane podatke o tveganjih, pregleden prospekt ter izvelek prospekta, zelo informativne spletne strani DZU-jev in podobno. Za vlagatelje je dobro, da je v tej panogi velika konkurenca in zato primerno velika izbira, stroški pa so relativno nizki.

Pomanjkljivost je morda v tem, da še vedno ni dovolj ponudbe skladov s konzervativnejšimi naložbenimi politikami in da je v nekaterih segmentih primerjava med skladi težavna. Slednje bomo uredili z uveljavitvijo podzakonskega akta o klasifikaciji skladov, ki bo za vse družbe obvezna in bo omogočila mednarodno primerljivost naložbenih politik.

Kdaj lahko pričakujemo ta podzakonski akt?

Izdan bo najpozneje v začetku maja.

Zdi se, da družbe za upravljanje pri trženju svojih skladov nimajo veliko manevrskega prostora: ali v času splošne evforije nad nekaterimi vsebinami (na primer balkanskimi delnicami oziroma skladi) svojo komunikacijo podkrepijo z dodatnimi informacijami o preteklih donosih, oziroma če

tega ne naredijo, izgubijo del potencialnih strank oziroma vplačil.

Privabljanje na podlagi odličnih kratkoročnih donosov je zelo kratkovidno in kratkoročno, saj bo vlagatelj zaradi velike verjetnosti finančne izgube hitro izgubil zaupanje v DZU in bo zelo verjetno svoje prihranke preusmeril drugam. Odnos s stranko je treba graditi na dolg rok, stranko spremljati in ji s svetovanjem ponuditi vrhunsko storitev.

Kaj menite, da je najpomembnejše pri odločitvi, v katero družbo za upravljanje oziroma v kateri vzajemni sklad vložiti svoje prihranke?

V praksi se vlagatelji pogosto odločajo na podlagi preteklih donosov. Bolje pa bi bilo, da bi bila ključna kriterija – poleg uspešnosti – profesionalno izvedeno svetovanje in občutek vlagatelja, da se je družba za upravljanje zanj potrudila po najboljših močeh. Prednost je tudi, da lahko vlagatelj na enem mestu opravi več zadev, na primer plača položnice ali se zavaruje, pristop k skladu pa je samo ena od storitev, ki jih omogoča ponudnik. Na odločitev za posamezen sklad brez dvoma vpliva splošna javna podoba finančne institucije, ki se gradi daljše obdobje in je temelj zaupanja med ponudnikom in stranko.

Na koncu pa še drobni tisk; opozorilo vlagateljem: pretekle donosnosti naložbe v prihodnosti. Ali menite, da sploh kateri vlagatelj to opozorilo upošteva oziroma ga je sposoben razumeti?

Vlagatelji so sposobni razumeti takšno opozorilo, upoštevajo pa ga bolj poučeni in preudarnjši vlagatelji. Proti človeškemu pohlepu in naivnosti pa se je težko boriti.

Ali je mogoče, da se vlagateljem v vzajemne sklade zgodi podobno kot vlagateljem v forexe in podobne zgodbe, ki po navadi izgubijo ves svoj vložek?

Naložbe v sklade veljajo za preudarne naložbe. Vzajemne sklade namreč upravljajo družbe za upravljanje z dovoljenjem ATPV-ja, ki so zavezane k izpolnjevanju visokih standardov, stalno pa jih nadzira tudi ATPV.

Zdi se, da nas Slovence želja po visokih donosih velikokrat zapelje v zelo vprašljive finančne produkte ali različne mrežne sisteme. Ali se pri tem razlikujemo od povprečja razvitih držav oziroma kako se temu upreti?

Vlaganja v vprašljive finančne produkte ni mogoče izmeriti, zato bi bilo neosnovano trditi, kje je Slovenija v primerjavi z drugimi državami. Temu se najlažje upremo z ozaveščanjem vlagateljev, saj jim

bo s tem olajšana izbira, v katere finančne produkte naj vlagajo in kakšna so njihova tveganja pri tem. Agencija je prav v zvezi s tveganimi naložbami izdala zloženki za vlagatelje »Napotki vlagateljem za investiranje v vrednostne papirje in finančne instrumente« in »Forex – kaj je potrebno vedeti?«. Poleg tega imamo na naši spletni strani objavljeno posebno rubriko, namenjeno varstvu vlagateljev, v kateri vlagatelje seznanjamo z njihovimi pravicami in jih opozarjamo na morebitne težave pri investiranju.

Kakšen donos pa je po vašem mnenju primeren ali realen glede na primere posameznih vrst naložb (delniški, obvezniški)?

Težko govorim o konkretnih številkah, dejstvo pa je, da se glede na izpostavljenost tveganjem pričakuje donos v višini nekega pribitka nad zajamčeno obrestno mero. Kakšen naj bo ta pribitek, pa

Dr. Aleksandra Brdar Turk,
članica uprave,
NLB Skladi

S postopnim varčevanjem se lahko ubranite učinkov finančne krize

V zadnjih treh letih, ko je finančna kriza dodobra zaznamovala okolje, v katerem živimo, si vlagatelji želijo naložbenih nasvetov in naložbenih priložnosti, ki bodo njihove prihranke ščitili pred padci vrednosti. V času finančne krize je marsikdo zaradi »zategovanja pasu« tudi prenehal varčevati. Ali je to res primerna poteza?

O tem, kdaj in kako pričeti varčevati, smo v Naložbenem pregledu NLB Skladi že pisali v preteklosti. Svetovali smo vam čimprejšnji začetek varčevanja in izbiro rednega mesečnega postopnega varčevanja v obliki varčevalnega načrta, ki vam omogoča plemenitenje prihrankov, čeprav ti navidezno niso veliki, saj lahko varčujete že zgolj s 40 evri mesečno. Disciplina pri varčevanju se splača, saj obrestnoobrestni račun dela namesto vas in iz malega raste veliko, z varčevalnimi načrti NLB Skladi pa lahko izkoristite tudi visoke popuste pri vstopnih stroških.

Povedali smo vam tudi, da je resnica ravno nasprotna od predsodka – čas recesije praviloma prinaša nadpovprečne donosnosti.

Kupuj poceni, drago prodajaj

Znano reklo, ki so ga poznali in s pridom uporabljali že beneški trgovci, da je treba kupovati poceni in prodajati drago, sicer drži, vendar je precej težko uresničljivo, če na zalogi nimate kupčka denarja, ki bi ga investirali, ali če nimate čarobne kroglice, ki bi vam povedala, kdaj je pravi trenutek za to, da boste naložbo kupili poceni. »Tempiranje

trga«, tj. pravočasen vstop na trg in umik z njega, je namreč bolj kot finančna znanost umetnost, pomešana z veliko mero srečne izbire. Nihajnost trgov je namreč nepredvidljiva in nevarna igra, še posebej, če se pri tem igramo s svojimi prihranki za starost, za otroke ali za pomembno investicijo (npr. obnovo ali nakup hiše oziroma stanovanja).

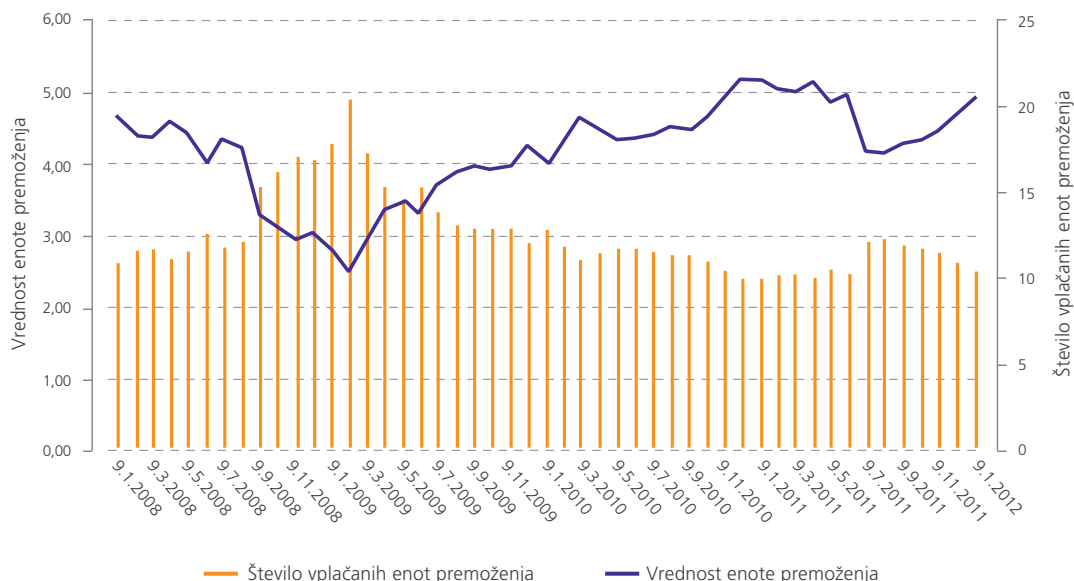
S postopnim varčevanjem z razdelitvijo vplačil na različna obdobja se po eni strani izognemo tveganju, da bi vse prihranke

Primeri različnih načinov postopnega varčevanja

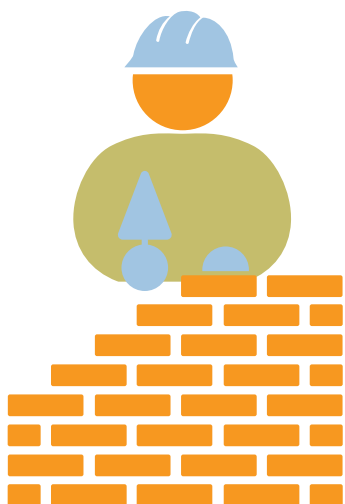
	Primer 1	Primer 2	Primer 3
Skupni čas mesečnega varčevanja (v letih)	10	10	30
Višina mesečnega vplačila v EUR	100,00	200,00	300,00
Skupaj vplačani znesek* v času varčevanja	12.500,00	24.500,00	108.500,00
Vstopni stroški za posamezno enkratno vplačilo	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Vstopni stroški v primeru sklenitve Varčevalnega načrta	2,25 %	1,75 %	0,90 %
Popust pri vstopnih stroških v primeru sklenitve Varčevalnega načrta	-25 %	-42 %	-70 %
Vstopni stroški v primeru sklenitve Varčevalnega načrta +	1,50 %	1,50 %	1,50 %
Popust pri vstopnih stroških v primeru sklenitve Varčevalnega načrta +	-50 %	-50 %	-50 %

* Skupni vplačani znesek vključuje tudi 500 EUR začetnega pologa.

Postopno varčevanje v času finančne krize

V času najnižjih cen delnic z vplačilom v vzajemni sklad pridobimo več enot premoženja, ki nato v času rasti borznih tečajev proporcionalno bolj prispevajo k skupni donosnosti naše naložbe.

naložili ravno v času, ko so cene delnic na najvišjih ravneh, po drugi strani pa si zagotovimo možnost, da bomo nekaj prihrankov naložili takrat, ko bodo naložbe najcenejše. Če vlagamo fiksen znesek, lahko v času borznih padcev za enak naloženi znesek pridobimo več naložb kot v času, ko so cene teh naložb višje. Tak način varčevanja nam omogoča doseganje učinka povprečne nabavne cene ali povprečnega stroška (angl. dollar cost averaging) in zniža tveganje nepravlega trenutka vstopa na trg.

Varčevalni načrt

Varčevalni načrti krovnega sklada NLB Skladi so tudi odličen način za znižanje stroškov varčevanja v vzajemnih skladih, saj omogočajo, da z majhnimi rednimi mesečnimi vložki dosegamo popuste pri vstopnih stroških, ki bi jih dosegli z bistveno večjimi enkratnimi vplačili – od 50 odstotkov naprej! Izbirate lahko med Varčevalnim načrtom, ki je primernejši za večje zneske in daljša obdobja varčevanja, ter Varčevalnim načrtom +, ki je prava izbira za manjše zneske in krajša obdobja varčevanja.

Psihologija igra pri vlaganju zelo pomembno vlogo. Izguba vrednosti prihrankov nas namreč prizadene bolj, kot če v času rasti borznih tečajev varčujemo postopno in zaradi tega morda zamudimo najcenejši trenutek za vstop na trg z enkratnim vložkom. Ko bodo borzni tečaji rasli, bomo namreč zadovoljni, tudi če bodo naši prihranki rasli nekoliko počasneje, kot bi v primeru, da bi na trg vstopili v trenutku najcenejše ponudbe, saj bomo kljub temu dosegali pozitivno donosnost naloženega premoženja. Po drugi strani pa bo psihološki učinek izgube vrednosti postopno privarčevanih sredstev v času padcev borznih tečajev nekoliko omiljen z zavedanjem, da bomo z naslednjimi nekaj vplačili izkoristili možnost poceni nakupa novih naložb.

Ker torej ne vemo natančno, kdaj se spleča vložiti, in ker kot finančni strokovnjaki svetujemo, da je treba začeti čim prej, smo preverili, kakšen je bil učinek finančne krize na varčevalca, ki je varčeval postopno in svoje varčevalne navade ohranil tudi v času finančne krize.

Andrej se je v začetku januarja 2008, še pred krizo, odločil za sklenitev

varčevalnega načrta, po katerem je v vzajemni sklad NLB Skladi – Dinamični delniški po začetnem vplačilu 500 evrov in poravnavi vstopnih stroškov mesečno vplačeval po 50 evrov. Marca 2009 je bila enota premoženja vzajemnega sklada vredna le še pol toliko kot ob začetku varčevanja, po rasti v naslednjih nekaj mesecih pa je spet upadla v avgustu 2011. Andrej je vsekoli vztrajal pri mesečnem vplačevanju in ob zadnjem vplačilu sredi februarja 2012 je v sklad vplačal skupaj nekaj manj kot 2.850 evrov (brez upoštevanja plačanih stroškov).

Če bi Andrej celotni znesek 2.850 evrov vložil v začetku leta 2008, bi konec februarja 2012 njegovo premoženje znašalo skoraj natančno toliko, kolikor je znašalo njegovo vplačilo. Zasluge bi bil ničeln, upošteva pač plačane vstopne stroške pa celo negativen. S postopnim varčevanjem pa je Andrej nevede in brez posebnega truda izkoristil priložnost vlaganja v delnice v času, ko so bile te najcenejše, in njegova privarčevana sredstva so bila februarja 2012 vredna 3.367 EUR, kar predstavlja kar 18 odstotno donosnost.

Osnovna načela nalaganja premoženja veljajo tudi v času finančne krize

1. Ne delajmo panike.

Če porabimo manj, kot zaslužimo, preostanek naložimo in naj denar dela za nas. Obenem pa vedno pričakujemo nepričakovano.

2. Ne poskušajmo »tempirati« trga.

Nihajnost trgov je nepredvidljiva, s stalnim varčevanjem pa omilimo učinke borznih padcev in izkoristimo možnost poceni nalaganja.

3. Razpršimo premoženje.

Izbira pravega trenutka za nalaganje je enako težka kot izbira ene same naložbene možnosti, zato zmanjšajmo tveganje in premoženje naložimo v več različnih naložb v skladu s svojimi naložbenimi cilji.

Na <http://www.nlbskladi.si/postopno-varcevanje-skladi> si lahko preberete več o dveh oblikah postopnega varčevanja, ki sta na voljo: Varčevalni načrt in NLB Skladi - Varčevalni načrt +.

Marko Bombač, CFA,
upravitelj premoženja,
NLB Skladi

Farmacija in zdravstvo – naložba za krizne čase?

Recesija gor ali dol, zdravstvo je tisto zadnje, čemur smo se ljudje pripravljeni odpovedati. Na dobičkih družb iz sektorja Farmacija in zdravstvo se tako niti takšni recesiji, kot sta pok nepremičninskega balona v ZDA in evropska dolžniška kriza, praktično nista poznali. To sektor kljub nekaterim nevarnostim dela zanimiv za krizne in negotove čase.

“Kot posledica današnjega načina življenja pa v razvitih državah narašča tudi število različnih bolezni, kar ustvarja dodatno povpraševanje po izdelkih tega sektorja.”

Večina delnic, vključenih v podsklad NLB Skladi – Farmacija in zdravstvo delniški, velja za neciklične oziroma defenzivne, kar pomeni, da delnice družb iz sektorja Farmacija in zdravstvo v negotovih časih navadno veljajo za relativno varno pribežališče. V času rasti, večje naklonjenosti tveganju in splošni rasti na delniških trgih te družbe običajno zaostajajo za povprečnimi stopnjami rasti cen delnic na primerljivih kapitalskih trgih. Navedeni podsklad je tako v primerjavi z gibanjem podsklada NLB Skladi – Svetovni razviti trgi delniški v letu 2008 imel za skoraj 15 odstotnih točk manj negativen donos, od zadnje recesije naprej pa je bila situacija ravno obrnjena. Tako je v letu 2009, v katerem je globalno gospodarstvo že dosegalo

rast, podsklad Farmacija in zdravstvo delniški po donosu zaostal za rastjo podsklada Svetovni razviti trgi delniški za približno 7 odstotnih točk, v letu 2010 pa za približno 4 odstotne točke. V preteklem letu so vlagatelji zaradi večje negotovosti v povezavi z evropsko dolžniško krizo ponovno selili svoja sredstva v varnejše naložbe, kar se je poznalo tudi na donosnosti podsklada Farmacija in zdravstvo delniški, ki je za razliko od podsklada Svetovni razviti trgi delniški dosegel pozitivno donosnost.

Nevarnosti?

Zaradi proračunskih lukenj držav po svetu se med vlagatelji pojavlja bojazen pred pritiskom držav za znižanje cen zdravil in zmanjšanje izdatkov za zdravstvene storitve,

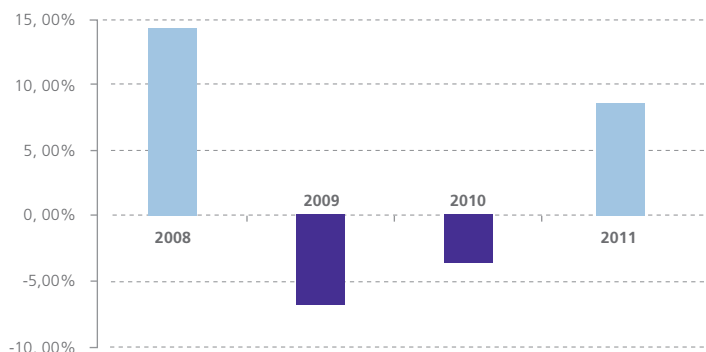
kar bi negativno vplivalo na dobičke in s tem cene delnic družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prodajo zdravil ter storitvami zdravstvene nege. Poleg tega v naslednjih letih poteče kar nekaj najdobitkonosnejših patentov originalnih proizvajalcev zdravil, kar bi lahko ob pomanjkanju novih zdravil dodatno negativno vplivalo na te družbe.

Kaj pa priložnosti?

Velike farmacevtske družbe izpad prihodnjih prihodkov zaradi poteka patentov že danes skušajo nadomestiti s zniževanjem lastnih stroškov in ob »poceni denarju« tudi s prevzemi manjših družb, katerih cene ob napovedi prevzemov močno poskočijo. Poleg tega staranje prebivalstva in daljšanje življenjske dobe v razvitem svetu ustvarjata čedalje večje povpraševanje po izdelkih tega sektorja. Kot posledica današnjega načina življenja in daljšanja pričakovane življenjske dobe pa v razvitih državah narašča tudi število različnih bolezni, kar ustvarja dodatno povpraševanje po izdelkih tega sektorja. Verjetno največjo rast v tem sektorju pa lahko pričakujemo v državah v razvoju, ki bodo z napredkom in staranjem svojega za zdaj v povprečju relativno mladega prebivalstva čedalje več denarja namenile za zdravstvo.

V prid temu sektorju govori tudi glede na kazalnik P/E zgodovinsko ugodno vrednotenje, ki se kljub necikličnosti panoge in manjšemu tveganju (merjenemu z nihajnostjo cen delnic) ne razlikuje bistveno od povprečne vrednosti kazalnika P/E svetovnih delnic.

Presežna donosnost podsklada Farmacija in zdravstvo delniški nad donosnostjo podsklada Svetovni razviti trgi delniški

Vir: lastni izračun

mag. Katjuša Bricelj Belčevski,
vodja tržnega segmenta,
NLB

Z NLB Skladi do višje depozitne obrestne mere

V finančah je žal tako, da lahko višjo donosnost dobimo le z več prevzetega tveganja, medtem ko se moramo za varnost odpovedati večini realne donosnosti. Za precejšnje število vlagateljev je tako najprimernejša srednja pot med bolj tvegano in potencialno donosnejšo naložbo v delniške vzajemne sklade in nizko tveganim, a praviloma tudi manj donosnim vezanim depozitom.

“Ob upoštevanju visoke likvidnosti vzajemnih skladov lahko hitro govorimo o zelo učinkoviti kombinaciji varčevanja.”

Za tiste, ki so pripravljeni prevzeti neko tveganje, hkrati pa želijo, da se del njihovih sredstev varno plemeniti v nizko tveganem depozitu, smo v NLB v sodelovanju z NLB Skladi oblikovali NLB Naložbeni par. S tem produktom svoje premoženje razdelite med vezani depozit in podsklade krovnega sklada NLB Skladi. Tako zmanjšate prevzeto naložbeno tveganje ter obenem povečate

likvidnost naložbe in njeno potencialno donosnost.

NLB Naložbeni par

NLB Naložbeni par je kombinacija dolgoročnega depozita in podskladov krovnega sklada NLB Skladi oziroma dolgoročnega depozita in naložbenega življenjskega zavarovanja z enkratnim vplačilom premije. Možna pa je tudi kombinacija NLB

Depozita in storitve individualnega upravljanja premoženja.

Tokrat vam želimo podrobneje predstaviti prvo kombinacijo, pri kateri del sredstev z enkratnim vplačilom naložite v NLB Depozit, del sredstev pa v kateri koli podsklad krovnega sklada NLB Skladi. Na voljo imate 15 podskladov, lahko pa se odločite tudi za vplačilo v več podskladov hkrati.

Izbirate lahko med dvema možnima razmerjema vplačil v depozit in sklade:

1. Razmerje vplačil 70 : 30

V NLB Depozit vložite 70 odstotkov sredstev in v NLB Sklade 30 odstotkov sredstev; najnižje možno vplačilo v posamezni produkt znaša 30 odstotkov vseh sredstev oziroma 1.500 evrov, skupni polog pri razmerju vplačil 70 : 30 znaša najmanj 5.000 evrov.

2. Razmerje vplačil 50 : 50

V NLB Depozit in v NLB Sklade vplačate po 50 odstotkov sredstev; najnižje možno vplačilo v posamezni produkt znaša 50 odstotkov vseh sredstev oziroma 1.100 evrov, skupni polog pri razmerju vplačil 50 : 50 znaša najmanj 2.200 EUR.

Nagnjenost k tveganju

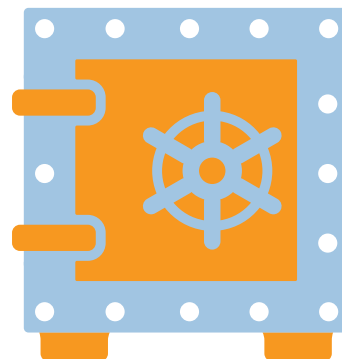
Odraža, v kolikšni meri je investitor sposoben in pripravljen prevzemati naložbeno tveganje. Svojo nagnjenost k tveganju lahko izmerite tudi na osnovi vprašalnika, ki ga najdete na spletni strani: <http://financni-nasvet.nlb.si/nagnjenost-k-nalozbenemu-tveganju>.

Naložbeno tveganje je tveganje, da bo vlagatelj med varčevanjem ustvaril drugačno donosnost od pričakovane, pri čemer je lahko donosnost tudi negativna.

Tako dosežem višjo obrestno mero pri depozitu ...

Poleg razpršitve tveganja bistveno prednost NLB Naložbenega para predstavlja tudi višja obrestna mera za sredstva, vezana v depozitni del, kot bi jo imeli, če bi vsa sredstva vezali samo v depozit.

V podskladih naložena sredstva niso vezana, zato vlagatelj lahko kadar koli zahteva izplačilo dela skupne naložbe, kar pomeni, da NLB Naložbeni par prinaša zelo dobro razmerje med prevzetim tveganjem, pričakovano donosnostjo naložbe in likvidnostjo.

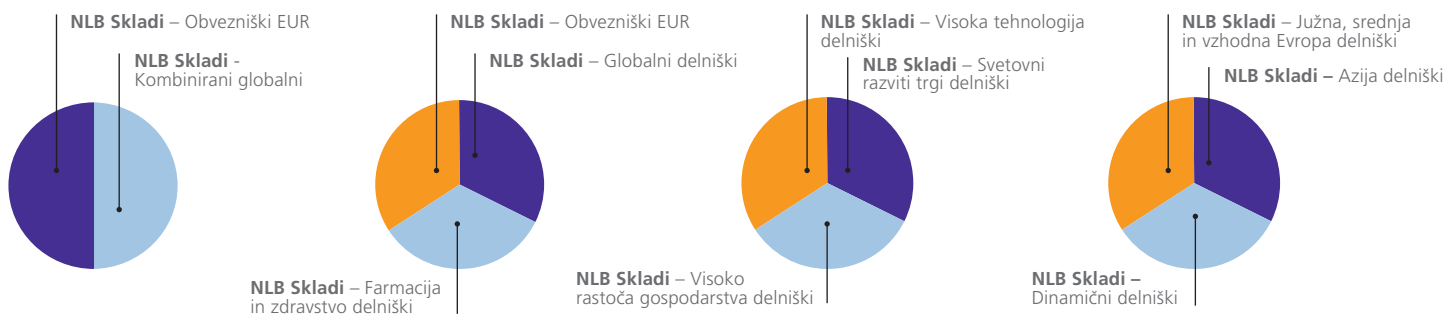
Z enim korakom do izjemne razpršitve in nizkih stroškov

Vsak NLB Skladi – Naložbeni paket je sestavljen iz skrbno izbranih podskladov krovnega sklada NLB Skladi. Podskladi, vključeni v naložbeni paket, določajo naravo posameznega paketa in v grobem opredeljujejo tip vlagatelja, za katerega je posamezni paket primeren.

Kateri paket izbrati?

- 1. NLB Skladi – Preudarni**
Z naložbo v naložbeni paket NLB Skladi – Preudarni vlagatelj dobi naložbo, ki je likvidna in prinaša zelo majhno naložbeno tveganje. Naložba ob vplačilu vsebuje približno 1/4 delnic, kar je priporočljivo tudi za bolj konzervativne vlagatelje, ki niso pripravljeni sprejemati večjega naložbenega tveganja.
- 2. NLB Skladi - Uravnoteženi**
Uravnotežene naložbe so modra odločitev. Uravnoteženi paket je zato najprimernejši za veliko večino vlagateljev, ki sicer želijo donosno naložbo, a se nočejo v večji meri izpostaviti naložbenemu tveganju. Naložbeni paket NLB Skladi – Uravnoteženi poleg naložb v delnice vsebuje tudi naložbe v obveznice, ki so koristno dopolnilo naložb za vlagatelje z zmernimi pričakovanji.
- 3. NLB Skladi - Ambiciozni**
Za ustvarjanje nadpovprečne donosnosti je potrebno nekaj več. Potrebne so ambicije. Naložbeni paket NLB Skladi – Ambiciozni na eni strani skrbi za dobro razpršitev vaših prihrankov, naložbe s porajajočih se kapitalstih trgov in tehnološke delnice pa povečujejo pričakovano donosnost tega paketa.
- 4. NLB Skladi - Pogumni**
Pogum je treba nagraditi. Pri naložbah velja, da visoko donosnost dosežemo le z nekaj več prevzetega tveganja. Naložbeni paket NLB Skladi – Pogumni vam prinaša nadpovprečno donosnost, obenem pa tudi nekaj več tveganja, ki pa je – zlasti pri varčevanju na daljši rok – še vedno v mejah sprejemljivega.

Kako je sestavljen?

Opozorilo vlagateljem

Družba NLB Skladi, upravljanje premoženja, d.o.o. (v nadaljevanju: NLB Skladi), upravlja kroviški sklad NLB Skladi. Storitve trženja in prodaje investicijskih kuponov podskladov krovnega sklada NLB Skladi opravljata na podlagi pooblastila družbe NLB Skladi tudi Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, in Banka Celje d.d. Podrobnejši podatki in informacije o krovnem skladu oziroma posameznih podskladih krovnega sklada so vsebovani v prospektu krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja in v izvlečkih prospekta podskladov. Pred pristopom vlagatelja k pravilom upravljanja krovnega sklada morajo družba NLB Skladi oziroma drugi osebi, ki sta pooblašteni za trženje in prodajo investicijskih kuponov podskladov, vlagatelju brezplačno izročiti izvleček prospekta podsklada, na njegovo zahtevo pa morajo vlagatelju brezplačno izročiti tudi prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja ter zadnja objavljena revidirano letno in polletno poročilo krovnega sklada. Izvlečki prospekta podskladov, prospekt krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja, zadnja objavljena revidirano letno in polletno poročilo krovnega sklada ter druga gradiva, podatki in informacije o krovnem skladu oziroma posameznih podskladih krovnega sklada so vlagateljem dostopni na sedežu družbe NLB Skladi na Trgu republike 3 v Ljubljani vsak delovni dan med 10. in 12. uro, na pooblaščenih vpisnih mestih Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, in Banke Celje d.d., med njihovim delovnim časom ter na spletni strani www.nlbskladi.si. Zgodovinski podatki o donosih ne zagotavljajo donosov v prihodnosti. Podatki o naravi tveganosti posameznega podsklada so navedeni v prospektu krovnega sklada z vključenimi pravili upravljanja. Družba NLB Skladi objavlja podatke o gibanju vrednosti enote premoženja posameznega podsklada vsak delovni dan v časniku Finance in na spletni strani www.nlbskladi.si. Kroviški sklad NLB Skladi ni bančna storitev in ne prinaša zajamčene ali garantirane donosnosti. Tako naložbe v posamezne podsklade krovnega sklada tudi niso vključene v sistem zajamčenih vlog, ki velja za vloge fizičnih oseb in malih pravnih oseb na transakcijskih računih, hranilnih vlogah, denarnih depozitih in blagajniških zapisih oziroma potrdilih o depozitu, ki se glasijo na ime, zbranih pri bankah in hranilnicah.